

SOSIAALITETEET

II MONIVALINTATEHTÄVÄ (20 pistettä)

Vastaajan nimi _____ Henkilötunnus _____

Alla esitetään väitteitä ja niiden perässä vastausvaihtoehtoja. Lue väitteet huolellisesti läpi ja mieti, onko väite oikein vai väärin. Valitse sitten mielestäsi sopiva vastausvaihtoehto. Vastausvaihtoehto 1 tarkoittaa, että esitetty väite on käsityksesi mukaan väärä ja olet varma kannastasi. Vaihtoehto 2 tarkoittaa, että väite on käsityksesi mukaan väärä, mutta et ole täysin varma asiasta. Kolmas vaihtoehto tarkoittaa, ettet tiedä. Neljäs vaihtoehto merkitsee, että väite on mielestäsi melko varmasti oikein, mutta et ole kuitenkaan varma asiasta. Viides vaihtoehto tarkoittaa, että väite on oikein ja olet täysin varma asiasta.

Vastaukset pisteytetään siten, että varmasta vastauksesta (vastausvaihtoehdot 1 ja 5) annetaan 1 alkupiste, jos vastauksesi on oikea, mutta vähennetään 1 alkupiste, jos vastauksesi on väärä. Epävarmasta vastauksesta (vastausvaihtoehdot 2 ja 4) annetaan 0.5 tai -0.5 alkupistettä ja en tiedä -vastauksesta 0 alkupistettä. Alkupisteiden erusteella lasketaan monivalintatehtävän lopullinen pistemäärä siten, että pienin mahdollinen pistemäärä on 0 ja suurin mahdollinen pistemäärä on 20.

Merkitse vastauksesi rastittamalla valitsemasi numero. Vastaa pääsykoekirjan tietojen perusteella.

MERKITSE VASTAUKSESI TÄLLE PAPERILLE!

	1 Väite on väärä	2 Väite on melko var- masti väärä	3 En tiedä	4 Väite on melko var- masti oikea	5 Väite on oi- kea
1. Nuorten tyttöjen tekemä väkivalta on yleistynyt 2000-l alusta lähtien.	1	2	3	4	5
2. Sitova sosiaalinen pääoma sitoo toisilleen tuntemattomia ihmisiä toimimaan yhteisen päämäärän vuoksi.	1	2	3	4	5
3. Mekaaninen solidaarisuus perustuu työnjaon samankaltaisuuteen.	1	2	3	4	5
4. Sosiaalisen normin käsitteellä viitataan käytäytymissäntöihin, joita ei ole kirjattu lakeihin.	(hyväksytty kaikki vastaukset)				
5. Uppoutuneisuuden vuoksi taloudellista toimintaa voidaan ymmärtää vain tarkastelemalla sitä irrallaan sen sosiaalisesta ympäristöstä.	1	2	3	4	5

(Jatkuu kääntöpuolella)

	1 Väite on väärä	2 Väite on melko var- masti väärä	3 En tiedä	4 Väite on melko var- masti oikea	5 Väite on oi- kea
6. Meritokratian toteutuessa vallitsee voimakas sosiaalinen periytyvyys.	1	2	3	4	5
7. Sosiaalista eriarvoisuutta syntyy funktionaalisen lähestymistavan mukaan siksi, että yksilöiden kyvykkyys vaihtelee.	1	2	3	4	5
8. Hypergamiassa osapuolet ovat yhtä vahvoja.	1	2	3	4	5
9. Sosiaalisen investoinnin näkökulmasta julkinen kulutus on tuotantovoima.	1	2	3	4	5
10. Horisontaalinen segregatio tarkoittaa sitä, että miehet ja naiset saavat samasta työstä eri palkkaa.	1	2	3	4	5
11. Epidemiologisen muuntumisen teorian mukaan kuolleisuuden lasku pysähtyy, kun tartuntataudit eivät enää vaikuta merkittävästi kuolleisuuteen.	(hyväksytty kaikki vastaukset)				
12. Heikot siteet eivät vahvistu epäsuorien siteiden kautta.	1	2	3	4	5
13. Valtaresurssiteorian mukaan työväestön poliittinen järjestäytyminen käynnisti hyvinvointivaltion kehityksen.	1	2	3	4	5
14. Kotitöiden jakautumisen sukupuolittuneisuus liittyy puolisoitten taloudellisiin resursseihin.	(hyväksytty kaikki vastaukset)				
15. Paineteorian mukaan köyhyys aiheuttaa rikollisuutta.	1	2	3	4	5
16. Suhteellisella köyhyydellä tarkoitetaan sitä, että resurssit eivät riitä turvaamaan terveelliselle elämälle välttämättömiä inhimillisiä perustarpeita.	1	2	3	4	5
17. Pohjoismaissa syntyvien lasten lukumäärä laski useiden vuosikymmenten ajan 2010-luvulle asti.	1	2	3	4	5
18. Liian ankarat rangaistukset aiheuttavat rikollisuuden uusiutumista.	1	2	3	4	5
19. Suurin osa suomalaisten kulutusmenoista kohdistuu asumiseen.	1	2	3	4	5
20. Rikoksen uhriksi joutuminen netissä on moninkertaisesti yleisempää kuin kotimurron uhriksi joutuminen.	1	2	3	4	5

Essee: **Kuvaile sosiaalitieteellisiä tutkimusmenetelmiä esimerkkejä käyttäen.** (max n. 1 konsepti)

Hyvä vastaus on:

selkeä, jäsentynyt ja pitää sisällään kappalejakoja, ei perustuu arkitietoon vaan sisältää tentittävän kirjan keskeiset tiedot, ei mielipiteitä vaan esimerkkejä (jotka saavat toki olla luovia). Vastaus on tasapainoinen ja annetun sivumäärän mukainen (eli ei liian lyhyt tai pidä sisällään epäoleellisuksia). Vääristä määritelmistä ei anneta miinusta, mutta ei myöskään pisteitä.

Mallivastauksessa tulee olla seuraavat asiat:

- *Vastaus kuvailee teorian ja empirian suhdetta mainitsemalla että sosiaalitiede on empiirinen tiede, kokemukseen perustuva (tässä yhteydessä jos mainitsi klassisia teorioita sai yhden lisäpisteen)*
- *Tutkimuksen vaiheet kuvailtu*
- *Hypoteesin määritelmä ja kuvaus siitä, mikä sen funktio on*
- *Kausaalisuuden ongelma*
- *Mikro ja makrotason määritelmä*
- *Sisältää keskitason teorian määritelmän ja mekanismin kuvauksen*
- *Sisältää kvalitatiivisen ja kvanttiivisen tutkimuksen erottelun ja niiden määrittelyn (suppeasta määritelmästä esim. vain toinen mainittu tai ei esimerkkejä saa vähennetyksi pisteitä)*
- *Useita esimerkkejä eri aineistotyypeistä*
- *Analyysistä ja tulkinnasta (analyysin erityispiirteitä sekä mainittu induktiivinen/ deduktiivinen päättely)*
- *Erilaisia virhepäätelmiä/ reliabiliteetti ja validiteetti*
- *Etiikka*
- *Bonuspisteen saa erityisen hyvistä esimerkeistä*

Hyvinvointivaltio on erilaisten hyvinvointia tuottavien instituutioiden kokonaisuus. Hyvinvointivaltion voi katsoa koostuvan sekä markkinoiden toimintaa säätelevistä että niiden tuotoksia uudelleenjakavista toimenpiteistä. Eri maissa sosiaalisin riskeihin (esim. sairaus, työttömyys) varaudutaan eri tavoilla ja hyvinvointivaltiot voivatkin olla suppeita tai laajoja. Hyvinvointivaltion laajuutta tarkastellaan usein sosiaalimenojen BKT-osuudella.

Maiden välisissä vertailuissa hyvinvointivaltiota jaotellaan karkeisiin ideaalityyppeihin. Luokitteluista voidaan mainita Titmussin jako institutionaaliseen, residuaaliseen ja suoritusperustaiseen malliin. Esping-Andersen on puolestaan jaotellut hyvinvointivaltiot skandinaaviseen (sosiaalidemokraattinen), angloamerikkalaiseen (liberalistinen) ja keskieurooppalaiseen (konservatiivinen, korporatistinen) malliin. Jaottelut vastaavat pitkälti toisiaan.

Kuviossa 1 esitettyjen kolme maan voi katsoa edustavan näitä malleja. Suomen voidaan katsoa edustavan institutionaalista (tai sosiaalidemokraattista/pohjoismaista/skandinaavista mallia), Saksan suoritusperustaista (tai keskieurooppalaista/konservatiivista/korporatistista) ja Yhdysvaltojen residuaalista (tai angloamerikkalaista/liberalistista)

Institutionaaliselle mallille on tyypillistä että sosiaalipolitiikkaa tarvitaan myös muissa kuin poikkeustilanteissa. Etuudet ovat tyypillisesti universaaleja, joita tarjotaan myös markkinoiden ulkopuolisille. Toimeentuloturva koostuu sekä lakisääteisestä ansiosidonnaisesta osasta että vähimmäisturvasta. Palvelujärjestelmä ja perusturvaetuudet rahoitetaan verovaroin. Sosiaalipolitiikalla pyritään huono-osaisimpien auttamisen ohella myös tasoittamaan eriarvoisuutta. Vapaaehtoisten yksityisten vakuutusten merkitys on Suomessa vähäinen. *Keski-eurooppalaisessa mallissa* suoritusperustaisuus näkyy siten että toimeentuloturvaetuudet on sidottu työmarkkina-asemaan sosiaalivakuutusten kautta. Palkkatyö on perustana sosiaalisille oikeuksille jotka rahoitetaan työnantajien ja työntekijöiden vakuutusmaksuilla. Järjestelmien hallintaperiaate voi olla kaksikantainen (työnantaja ja työntekijät) tai kolmikantainen (työnantaja, työntekijät ja valtio). *Residuaaliselle mallille* on tyypillistä suppea julkinen sosiaalipolitiikka. Ominaisuuksia ovat viimesijaisuus, tarveharkinta ja etuuskien alhainen taso. Toimeentulon säilyttävä sosiaaliturva on hankittava joko yksityisiltä markkinoilta tai työsuhteen kautta.

Kuviosta voi havaita, että Suomessa sosiaalimenot ovat suurimmat ja Yhdysvalloissa pienimmät. Saksan sosiaalimenot sijoittuvat näiden kahden maan väliin. Tuloerot sen sijaan ovat pienimmät Suomessa ja suurimmat Yhdysvalloissa. Myös tässä tapauksessa Saksa sijoittuu näiden kahden maan väliin. Hyvinvointivaltiotyyppi on yhteydessä tuloerojen suuruuteen siten, että institutionaalista hyvinvointivaltiota edustavassa Suomessa on pienimmät tuloerot, residuaalisessa Yhdysvalloissa suurimmat, korporatistisen Saksan asettuessa näiden väliin.